

บทที่ 1

บทนำ

โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่มีความสำคัญและมีบทบาทมากต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบัน ข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิงที่เราได้รับจากรายการโทรทัศน์นั้น สามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี และเนื่องจากโทรทัศน์เป็นสื่อซึ่งสามารถเสนอภาพที่เคลื่อนไหว มีสีสันและเสียงที่สมจริง ตลอดจนมีเนื้อหาสาระและรูปแบบที่หลากหลาย ทำให้สื่อโทรทัศน์สามารถดึงดูดความสนใจและเข้าถึงผู้ชมได้ทุกเพศทุกวัยทุกท้องถิ่น ประกอบกับปัจจุบันสถานีโทรทัศน์ต่างๆ ต่างก็พยายามที่จะขยายสถานีเครือข่าย จนมีรัศมีครอบคลุมพื้นที่อย่างกว้างขวาง ผู้ชมจึงสามารถรับชมข่าวสาร ความบันเทิงได้สะดวกรวดเร็วและทั่วถึง

รายการโทรทัศน์ในปัจจุบันประกอบด้วย ภาคข่าวสาร และ ความบันเทิง ซึ่งรายการภาคข่าวสารนั้นได้แก่ รายการสารคดี รายการอภิปราย ส่วนรายการภาคบันเทิงได้แก่ รายการละคร รายการเพลง รายการเกมโชว์ เป็นต้น แต่ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในยุคของสังคมข่าวสาร ซึ่งข่าวสารข้อมูลมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก รายการโทรทัศน์จึงต้องปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของผู้ชม รายการโทรทัศน์ประเภท EDUTAINMENT ที่สอดแทรกความรู้ผ่านการนำเสนอในรูปแบบของความบันเทิง จึงมีบทบาทมากขึ้นอย่างรวดเร็ว

รายการสารคดีก็เป็นรายการอีกรูปแบบหนึ่ง ที่เสนอทั้งความรู้และความบันเทิงควบคู่กัน โดยถ่ายทอดเนื้อหาสาระของรายการออกมาในรูปแบบของศิลปะการถ่ายทำ การตัดต่อ ลำดับภาพ การใช้เพลงและเสียงประกอบเป็นต้น ทำให้ผู้ชมเริ่มให้ความสนใจรายการสารคดีมากขึ้น ถึงแม้ว่าความนิยมของผู้ชมต่อรายการสารคดีจะอยู่ในอัตราที่ต่ำกว่ารายการประเภทอื่นๆ แต่ก็เป็นที่น่าจับตามองว่าการผลิตรายการสารคดีจะมีเพิ่มขึ้นและผู้ผลิตก็มีรูปแบบการนำเสนอที่พัฒนามากขึ้นด้วย

ด้วยกระแสแห่งการอนุรักษ์วัฒนธรรมผ่านสื่อมวลชนแขนงต่างๆที่มีมากขึ้นในปัจจุบัน โทรทัศน์ก็เป็นอีกสื่อหนึ่งที่สามารถทำหน้าที่เผยแพร่ กระตุ้นเตือน และปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม โดยนำเสนอเรื่องราวแห่งความภาคภูมิใจนี้ออกมาในรูปแบบของรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงวัฒนธรรมเพื่อสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ชั่วลูกชั่วหลาน

รายการภูมิปัญญาไทย เป็นรายการสารคดีเชิงวัฒนธรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักให้คนไทยเกิดความภาคภูมิใจ และรู้สึกหวงแหนงานที่รังสรรค์ขึ้นจากภูมิปัญญาบรรพบุรุษ โดยการตีความหมายงานวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง ให้เข้าใจถึงมูลเหตุของการสร้างสรรค์งานอันชาญฉลาดมีระเบียบแบบแผนและมีคุณค่าในทางศิลปะอีกด้วย อีกทั้งรายการนี้ได้นำเสนอมากกว่า 2 ปีแล้วแต่ยังมีได้มีการสำรวจความคิดเห็นของผู้ชมแต่อย่างใด จึงเป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้ชมในด้านกระบวนการผลิต และความคิดเห็นทางด้านวัฒนธรรม เพื่อเป็นประโยชน์ในการใช้เป็นแนวทางปรับปรุงรายการภูมิปัญญาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อทราบความคิดเห็นของผู้ชมรายการภูมิปัญญาไทย ในด้านเนื้อหาของรายการ น้ำเสียงและลีลาการบรรยายเนื้อหาของผู้บรรยาย รูปแบบการนำเสนอ ความสอดคล้องกันของภาพและเสียง ภาพและเพลงไตเติ้ลประจำรายการ ดนตรีประกอบเนื้อหารายการ ความยาวของรายการ วันเวลาออกอากาศ และความถี่ในการชมรายการ ตลอดจนความคิดเห็นทางด้านวัฒนธรรมของผู้ชมรายการภูมิปัญญาไทย

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาความคิดเห็นของผู้ชมรายการภูมิปัญญาไทยครั้งนี้ เป็นการสำรวจผู้ชมรายการโทรทัศน์จำนวน 100 คนที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการสุ่มตัวอย่างแบบไม่เจาะจงจากผู้ที่มาใช้บริการในห้างสรรพสินค้าจำนวน 5 แห่งแห่งละ 20 ชุดเพราะถือว่าเป็นสถานที่ที่มีผู้คนหลากหลายวัยและอาชีพละกันมากที่สุด ซึ่งได้แก่ ห้างเซ็นทรัลพลาซ่าลาดพร้าว ห้างเซ็นทรัลพลาซ่ารามคำแหง ห้างเดอะมอลล์บางกะปิ ห้างเยอฮันตีพาร์ทเมนท์สโตรว์ริชดา และห้างสรรพสินค้าเวิร์ดเทรดเซ็นเตอร์ราชประสงค์

เครื่องมือในการศึกษา

ในการศึกษาความคิดเห็นของผู้ชมรายการภูมิปัญญาไทยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามจำนวน 100 ชุด เป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยแบ่งคำถามออกเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการผลิตรายการ และความคิดเห็นทางด้านวัฒนธรรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ชมรายการภูมิปัญญาไทย ส่วนหนึ่งสามารถนำไปแก้ไขปรับปรุงการผลิตรายการสารคดีภูมิปัญญาไทย ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ชมได้